

Valtiovarainministeriölle
Oikeusministeriölle

VANTAAN KAUPUNGIN LAUSUNTO

Viite: Lausuntopyyntö pormestarin ja alueellisten toimielinten suoria vaaleja koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

[Tulisiko pormestarin suora vaali mahdollistaa lainsäädännössä?](#)

x Kyllä

Ei

En ota kantaa

Kommentteja:

Mahdollistava lainsäädäntö sinänsä on kannatettavaa. Lopullinen päätösvalta pormestarimalliin siirtymisessä ja pormestarin valintatavasta päättämisessä on esityksen mukaan edelleen kuntien valtuustoilla.

[Tulisiko alueellisten toimielinten valitseminen suorilla vaaleilla mahdollistaa lainsäädännössä?](#)

x Kyllä

Ei

En ota kantaa

Kommentteja:

Mahdollistava lainsäädäntö sinänsä ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ovat kannatettavia. Suorilla vaaleilla valitut alueelliset toimielimet olisivat yksi tapa lisätä edustuksellista demokratiaa. Hallitusohjelman tavoite kuntaa

suurempien itsehallintoalueiden rakentamisesta tulee kuitenkin muuttamaan kaikkien suomalaisten kuntien roolia. Kyseisiä itsehallintoalueita tullaan hallitusohjelman mukaan johtamaan suorilla vaaleilla valituilla valtuustoilla. Tulevaisuuden kuntien valtuustojen toimivalta tulee tämän uudistuksen myötä muuttumaan. Mikäli kuntavaalit säilyvät tulevaisuudessakin, on vaikea määritellä alueellisille toimielimille sellaista riittävää toimivaltaa, jonka ne suoraan kuntalaisilta saadun mandaatin myötä ansaitsisivat, ja on epärealistista ajatella, että järjestettäisiin suorat vaalit kaikilla kolmella tasolla: suuremmilla itsehallintoalueilla, kunnissa ja kunnanosissa. Lisäksi talouden tasapainottamisen näkökulmasta on todellinen haaste varmistaa kuntien valtuustoille talouden kokonaishallinta, mikäli taloudellisista resursseista päättäminen pirstaloituu kaupunginvaltuuston lisäksi suorilla vaaleilla valituille kunnanosavaltuustoille.

[Näettekö mahdollisena, että kuntanne ottaisi tulevaisuudessa käyttöön pormestarinvaalin?](#)

Kyllä

Ei

x En ota kantaa

Kommentteja

-

[Näettekö mahdollisena, että kuntanne ottaisi tulevaisuudessa käyttöön kunnanosavaaleja?](#)

Kyllä

Ei

x En ota kantaa

Kommentteja

-

[Miten ehdokasasettelu pitäisi toteuttaa kunnanosavaaleissa? Pitäisikö ehdokkaita kunnanosavaalissa voida asettaa kuntavaalien tapaan sekä valitsijayhdistysten että puolueiden vai vain valitsijayhdistysten?](#)

x Ehdokkaita voisivat asettaa kuntavaalien tapaan sekä valitsijayhdistykset että puolueet.

- Ehdokkaita voisivat asettaa vain valitsijayhdistykset.

- En ota kantaa

Kommentteja

Alueellisissa toimitelmissä on hyvä olla mahdollisimman monipuolinen edustus.

Millaisia tehtäviä kunnat voisivat mielestänne delegoida vaaleilla valituille alueellisille toimitelimille?

On hyvä, että kunnille annetaan liikkumavaraa tehtävien määrittelyyn, eikä niitä määritellä kuntalaissa liian tiukasti. Suorilla vaaleilla valituilla alueellisilla toimitelimillä olisi vahva kuntalaisilta saatu mandaatti, joka edellyttäisi myös sitä, että ao. toimitelimille delegoidaan hallintosääntötasolla ns. riittävästi toimivaltaa. Tehtävien määrittelyssä tulee pohtia, mitkä asiakokonaisuudet oikeasti hyötyisivät paikallisesta päätöksenteosta ja toisaalta, miten varmistetaan alueellisen päätöksenteon sujuva integrointi kunnan johtamisjärjestelmään ja hallinto- ja palveluorganisaatioon. Haasteena on säilyttää valtuuston strateginen kokonaisote ja hallinnon ja toimivaltasuhteiden selkeys sekä talouden kokonaishallinta.

Jos kukaan pormestariehdokkaista ei saa yli puolta annetuista äänistä ensimmäisellä kierroksella, mikä olisi mielestänne tarkoituksenmukainen pormestarin valintatapa?

x Kunnassa toimitetaan kahden viikon kuluttua toinen vaali kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä.

- Valtuusto valitsee pormestarin kahdesta eniten ääniä saaneesta ehdokkaasta
- Muu, mikä?
- En ota kantaa

Kommentteja

Mikäli kunta haluaa valita pormestarin suoralla vaalilla, on syytä, että kuntalaiset tekevät asiassa myös lopullisen päätöksen.

Tulisiko vaaleilla valitun pormestarin peräkkäisiä toimikausia rajoittaa?

Kyllä

Ei

x En ota kantaa

Jos kyllä, kuinka moneen toimikauteen? Kommentteja.

-

Ovatko ehdotetut vaaleilla valitun pormestarin asema ja tehtävät mielestänne tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

x Ei

En ota kantaa

Kommentteja

Esityksen mukaan suoralla vaalilla valitun pormestarin asema ja tehtävät olisivat lähtökohtaisesti vastaavat kuin valtuuston valitsemalla pormestarilla. Todellisuudessa kansan suoralla vaalilla valitun pormestarin mandaatti on niin vahva, että se väistämättä asettaa suoralla vaalilla valitun pormestarin eri asemaan valtuuston valitseman pormestarin kanssa. Työryhmän raportin mukaan valtuuston tulee käytännössä hallintosäännössä varmistaa, että sillä on riittävät keinot ohjata ja valvoa pormestarin toimintaa. Tämä tulisi kuitenkin määritellä jo kuntalaissa.

[Muuta lausuttavaa esityksestä](#)

Mahdollistava lainsäädäntö ei saa johtaa siihen, että mahdollistetaan kuntien hallinnon monimutkaistuminen, toimivaltasuhteiden hämärtyminen ja talouden kokonaishallinnan sirpaloituminen.

Molemmat esitetyt suorat vaalit muuttaisivat toteutuessaan kuntien johtamisjärjestelmää ja organisaatiota merkittävästi, ja vaatisivat hyvin selkeitä toimivaltamäärittelyjä johtosäännöissä. Tulisi myös saatujen lausuntojen kautta pohtia, miten aito tarve tämänkaltaiselle lainsäädännölle on.